

Hrvatsko katoličko
sveučilište
2006. | 2016.

Lectio magistralis

Obitelj naspram rodne ideologije.
Sveti Ivan Pavao II.: „Budućnost čovječanstva ovisi o obitelji“

**Uzoriti gospodin kardinal Robert Sarah,
prefekt Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata**

Zagreb, 1. lipnja 2016.

Obitelj-rod: izravni sukob

Kardinal Carlo Caffara, umirovljeni bolonjski nadbiskup i prvi predsjednik *Instituta Ivana Pavla II. za proučavanje braka i obitelji*, izjavio je na susretu, 16. veljače 2008.: „Kada me je Sveti Otac imenovao prvim predsjednikom *Instituta Ivan Pavao II za proučavanje braka i obitelji*, tada sam primio pismo od sestre Lucije iz Fatime koje se nalazi u arhivu *Instituta*. Napisala mi je nedvosmisleno ovo: „Odlučujuća bitka između Gospoda i Sotonina carstva vodi se o braku i obitelji.“ Svakako, dodala je, „Ne dajte se nimalo zastrašiti, jer će svi koji djeluju u prilog svetosti braka i obitelji uvijek nailaziti na protimbe; napadat će ih se svim mogućim sredstvima, zato što je ishod toga sraza odlučujući. Unatoč tome, Gospa je već razbila glavu Sotoni.“ (1)

Papa Benedikt XVI., nakon svoga apostolskog putovanja u Fatimu, nije se na susretu, 11. svibnja 2010., libio ustvrditi: „Oduvijek smo znali, iako se to u naše dane, pred našim očima, razgoropadilo na zastrašujući način: najuzasniji progono Crkve ne dolaze od njezinih neprijatelja izvana, nego od grijeha koji se čine u samoj Crkvi, zbog kojih ona mora najžurnije činiti pokoru kako bi se pročistila.“ (2)

Kršćanske obitelji doživljavaju svaki dan napade po cijelom svijetu. Kao što ćemo vidjeti, ideologiju roda podržava, promiče i sprovodi Svjetska zdravstvena organizacija, koja ovisi o Ujedinjenim narodima (OUN), a po bezbrojnim odgojnim i zdravstvenim ustanovama, kojima su sjedišta u zapadnim državama (Sjeverne Amerike, Zapadne Europe i Australije i Novog Zelanda).

Sve države koje se odupiru prionuti uz tu ideologiju odreda se kažnjavaju i izlažu silnim pritiscima kako bi se pod prisilom obvezale da je ugrade u svoj program razvitka.

Papa Franjo, na svome apostolskom putovanju u Manilu, nije oklijevao odlučno optužiti „ideološki kolonijalizam protiv obitelji“ (3), koji sve čini kako bi je razorio uvlačeći se i šireći u društvima i kulturama država u razvitku. U br. 56. svoje Apostolske post-sinodalne pobudnice *Radost ljubavi*, svom snagom kritizira smrtonosnu ideologiju *gender*, „koja poriče naravnu razliku i uzajamnost između muškog i ženskog. Ta ideologija zamišlja društvo bez spolnih razlika i podriva antropološki temelj obitelji. Ona uvodi odgojne projekte i zakonska usmjerenja koja potiču na osobni identitet i osjetilni identitet u korijenu odsječene od biološke različnosti između muškog i ženskog“ (4). Kardinal Francis Arinze, komentirajući te riječi pape Franje, reče da su „sredstva priopćivanja uobičajila izobličivati, posvjetovnjivati pa čak i komercijalizirati obitelj“ (5). To je posve očito u programima natopljenima erotizmom i pornografijom čak i kad se obraćaju djeci: u brojnim zapadnjačkim državama, djeca se već od vrtića preodgajaju, a to će reći da se njihova svijest manipulira i zagađuje ideologijom roda. U nekim državama, obitelji uopće ne ostaje mogućnost izbora. Tako se u Njemačkoj 2006. htjelo prisiliti jednu kršćansku protestantsku obitelj s osmero djece da sudjeluje u nelagodnom pokusu pod naslovom spolni odgoj. Roditelji su odlučili da svoju djecu više ne šalju u taj razred; zauzvrat su kažnjeni uhićenjem i zatvorom...

Osobno sam, u knjizi *Bog ili ništa*, (6) snažno osudio teoriju o rodu kao otvoreni napad na obitelj, kao i njezinu volju da razori obitelj, naglašavajući njezinu razornost posebice za afričke države, koje su podvrgnute novom kolonijalizmu iz zapadnjačkih država, bilo izravno, bilo posredstvom međunarodnih organizacija koje gospodare tim državama bez njihova udjela i bez ikakva stida.

Podrijetlo ideologije roda (7)

Izraz rod – „gender“ na engleskom – proizvele su društvene znanosti frejdrovskog nadahnuća. Pojavio se 1955. u Sjedinjenim Državama: John Money, psihijatar s Harvarda, suočivši se sa slučajevima hermafroditizma, uveo je pojam „gender role“, koji je definirao ovako: „*To su sve one stvari koje neka osoba govori ili čini kako bi pokazala da se opredjeljuje za položaj muškog ili ženskog.*“ Tako je taj novi pojam o društvenoj ulozi kao izvoru spolnog identiteta ponio klicu cijeloga ideološkog projekta o rodu, kakav će se razmahati u nadolazećim desetljećima.

Trideset i pet godina poslije, 1990., Judith Butler, koja ostaje rodonačelnicom prevrata o rodu, proglašava da riječi „spol“ i „rod“ nisu imenice nego – *glagoli*. A to znači da jedinka, muško ili žensko, postaje ono što on ili ona izabere da *kaže* ili *čini*. Ona dakle tvrdi da „*biti muško ili žensko nije nešto po tome što netko jest nego po tome što čini*“.

Duhovni razlozi borbe

Neobična i bunovna teorija o rodu, koja se predstavlja „znanstvenom“, u stvarnosti se razotkriva kao pseudoznanstvena podvala. Korijene je pustila u tlo koje se može pokazati kao naročito mutno, a za koje ja bez oklijevanja kažem da u njemu prepoznajem „prste samog đavla“. O čemu se, dakle, radi? Što je temelj te ideologije i kako bismo je mogli poraziti? Iz Biblije znamo da je Sotona „čovjekoubojica“ od samoga početka (8). Zašto čovjekoubojica? Koga đavao želi ubiti s takvim bjesnilom koje neće prestati do završne bitke o kojoj govori Otkrivenje (9)? Sotona je ubojica, sve čini da uništi Boga u nama, a to znači ljudsku osobu stvorenu na sliku Božju (10), sve čini kako bi nas pretvorio u jedinke koje ja nazivam „zombi“ bez duše, ali s tijelom koje je postalo stroj podvrgnut genetskim preinakama i transhumanizmu. Da, do toga je Protivniku: hoće nas podložiti sebi, Knezu ovoga svijeta, kako bi s nama lakše manipulirao najprije nam kidajući „pupčanu vrpcu“ koja nas povezuje s Bogom, a onda, u drugom naletu, s iluzijom – koja je prava prašina u oči – da smo tek grumen stanica koje žive zahvaljujući jedino sve sofisticiranijoj tehnologiji (11), pokušavajući nas lišiti naše ljudskosti te nas pretvoriti da budemo svoji vlastiti bogovi (12).

Povijest o lažnom oslobođenju čovjeka: od osobe k jedinki, od jedinke k zombiju

Lažno oslobođenje čovjeka ucijepilo se u povijest zadnja tri stoljeća, a ideologija o rodu samo je najnoviji žalosni avatar. Objasniti ću: obaranje Boga Oca izvedeno je još davno, još dok su se zapadne demokracije odgajale u deističkom tkivu. Učitelji racionalističkog nazora (Od Voltairea do Diderota, preko d'Alemberta) pokrenut će razvikanu Francusku revoluciju, koju će laička struja predstaviti kao izvorište oslobođenja čovjeka od Boga i kršćana (13), pa prema tome i od Crkve i njezina Učiteljstva, koje je proglašeno „tlačiteljskim“. Dakle, za racionaliste, Bog je vrhovni graditelj svemira koji se ni najmanje ne brine za svoja stvorenja. Enciklopedistički deizam je, znači, ubio Božje oćinstvo. J. J. Rousseau čak tvrdi da je oćinstvo društvena povlastica (14). Ja to nazivam: „kidanje pupćane vrpce“, pa će taj odlučujući odmak zaćeti one druge, koji će ubrzano osobu pretvarati u jedinku, a potom u „zombija“.

Dosljedno tome, ako Bog više nije Otac, onda graćanin prestaje biti sinom. Time prestaje biti osoba, koja sve što ima dobiva od Oca; postaje jedinkom, individuum, prepuštenom samoj sebi u urećivanju svijeta i vlastite sudbine. Ne *primajući* više svoj identitet od Onoga tko ga je stvorio na svoju sliku i slićnost, ćovjek mora *izgraditi* taj svoj identitet sam, oslanjajući se jedino na razum. Sveti Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. govorili su o dva krila koja nam omogućuju da se uzdignemo do razmatranju istine, a to su vjera i razum (15). Odsijecajući krilo vjere ćovjek ostaje bez ravnoteže i trajala su tri stoljeća da udari o tvrdu zemlju svojih krivih uvjerenja i bude zgnjećen kao najobićnija muha, ponajprije u sabirnim nacionalsocijalistićkim logorima i komunistićkim gulazima (logorima), a potom, na bezmikroban i prepreden naćin, kroz mraćnu ideologiju o rodu. Danas se, uz pomoć ideologije o rodu, ćovjek otkida od Boga i prepušta najdubljem prijeziru. Potiće ga se, a i prisiljava, da se, na razini moralnih vrednota i spolnosti, ponaša gore od ćivotinje. U njemu se razara dostojanstvo, slika i slićnost Bogu koja je najtješnje utisnuta u njegovu dušu.

Prepušten jedino razumu, ćovjek malo-pomalo gubi doticaj s Izvorom, s oćinstvom Božjim, a samo je on svjetlost njegovoj savjesti. Doista, proglasi o pravima ćovjeka, predgovori ustavima, prve povelje Društva naroda (PDN), Ujedinjenih naroda (UN), u XIX. i XX. stoljeću, još su u većem dijelu odsjaj naćela naravnoga zakona, ali pozitivni zakon, koji već neosporno prevladava, polagano se udaljuje od tih naćela te obvezuje zakonodavca u najboljem slućaju da šuti, a u najgorem da poretne sama sebe (16). Navedimo jedan primjer, najteži i najznakovitiji: zapadnjaćke drćzave, jednako kao i mećunarodne ustanove, koje upravo te drćzave nadziru, kao što je Europska unija, nesposobne su jasno definirati ljudski zametak, te potvrditi ono jedino što otprve zna svaka ljudska savjest – oslanjajući se jedino na ljudski razum i k tome... na znanost(17) – a što tvori bitno, temeljno naćelo *naravnog prava* (18), to jest da je ljudski zametak od ćasa zaćeća *ljudsko biće*, koje, dosljedno tome, ima neporetivo i apsolutno pravo na ćivot. Stoga, kako bi se izbjegao suprotstaviti lažnom „pravu na pobaćaj“ te da ne bi dobio batine od vladajuće mećijsko-politićke kaste, zakonodavac se vrti kao „ maćak oko vruće kaše“, ako mi dopustite taj već izlizani izraz: ili šuti kao kakav suvremeni Ponćije Pilat te odbija izreći svoje stajalište, kao Europska unija, koja prepušta svakoj

državi članici brigu da rješava to pitanje (19); ili se upinje da nađe izraz koji bi bio tako prihvatljiv kako ne bi ozlovoljio nikoga, i onda se pojavi cjepidlačna izjava kakvu je, 1984., pronašlo francusko Državno savjetodavno povjerenstvo za etiku: „zametak je *potencijalna* ljudska osoba“. Potrebno je uočiti tu riječ „potencijalna“, očiti sinonim za „u nastajanju“, pa prema tome „još u nepostojanju“. To potvrđuje: ontologija je tu ubijena...

Na taj način, razdvajanjem *jedinke* i *osobe*, Zapad je, a slijedi ga i ostali svijet, upravo stranputicom ideološke kolonizacije, a jednako tako i gospodarsko- novčarskim vladanjem nad zemljama u razvitku, utonuo u individualizam i ideologije. Povijest nam obilno pokazuje da je deizam otkočio postupak koji je poveo zapadnu civilizaciju, to jest židovsko-kršćansku civilizaciju, od *mrtvog Boga* i nihilizma XIX. stoljeća, do *smrti čovjeka* tijekom XX. stoljeća, da bi dogurao do besprimjernog sunovrata obiteljske ustanove, vektora ljudske osobe, u drugoj polovici XX. stoljeća. *Friedrich Nietzsche*, sa svojom teorijom o nadčovjeku, koju je predstavio kao lijek za beznađe izazvano mrtvim Bogom, (20) *Sigmund Freud* sa svojom novom antropologijom oslonjenom na prvotne nagone kao isključive pokretače ljudskih postupaka, *Jean-Paul Sartre* (21) i njegov anarhistički nihilizam, prividno genijalan, na kraju su ucijepili u kolektivnu svijest, pa i u individualnu, ideju da „oslobođenje“ *jedinke* prolazi kroz *ubojstvo oca*, i tako su ostvarili svoju đavolsku namisao kroz stranputice razvikanih događaja iz svibnja 1968., anarhični pokret čije su se ideje raširile i preko negdašnje željezne zavjese, nakon pada Berlinskog zida, 1989. (22)

A onda se od *ubojstva oca* prešlo i na *ubojstvo majke*, s radikalnim feminizmom, koji suprotstavlja prava žena, njihovu slobodu i jednakost, s jedne strane, i ženski identitet u okviru međusobne upotpunjivosti spolova, a time i materinstva, s druge strane. Nije li Margaret Sanger (1879.-1966.), osnivačica „Planning familial international“ i zaštitni lik zapadnog feminizma, zahtijevala besplatan i nezapriječeni pristup protuzačeću, kontracepciji, „*kako bi se žena oslobodila od ropstva rađanja*“? Tako je ugušen smisao ženstvenosti i materinstva u krilu zapadnjačke kulture, jer znamo da je između protuzačeća, kontracepcije, i ozakonjenog i besplatnog pobačaja samo koračić, koji je zakonodavac požurio prijeći u godinama 1970.-1990. (23)

Krajem XX. stoljeća, otac, majka, supruzi, sinovi i kćeri, sve je to izgubilo svoj položaj, koji ipak moraju imati u društvu dostojnu toga imena: „*obitelj*“ je potresena do temelja (24). U naše dana čak je postala apstraktan i neodređen pojam, predmet različitih i proturječnih tumačenja, pa odatle i nelagoda koju osjeća zakonodavac kada je treba definirati, a odatle, primjerice, i najnovija odluka francuske vlade da izmijeni naziv „*ministarstvo za obitelj*“ u „*ministarstvo za obitelji*“, kako bi se, tako tvrde, „*uvažile raznolike stvarnosti suvremenog društva*“... u gotovo posvemašnjoj nezainteresiranosti javnoga mnijenja, a uz bučnu potporu vladajućih političko-medijskih sredina.

Treba shvatiti da taj dugotrajni tijek, koji se može ocijeniti „*prevratničkim*“, a koji vodi od *smrti Boga-Oca*, u XVIII. stoljeću, do *smrti čovjeka*, koji postaje puka „*jedinaka*“, individua, krajem XX. stoljeća, vodi izravno u ideologiju o rodu. Kojim stranputicama?

Početak ovoga, XXI. stoljeća, zapadnjačka su društva postala duhovne i demografske pustinje: dovoljno je prošetati se nekom ulicom u Londonu, Parizu, Berlinu, Madridu ili Rimu, da bi se to uočilo: jedva pokoje dijete, a još manje raskošnih ili skromnih dječjih kolica, obitelji svedene na najoskudniji sastav, Gospodin i Gospođa (koji su često tek „drugovi“, koji zajedno stanuju na ograničeno vrijeme), češće s jednim djetetom, ponekad i s dvoje, ukoliko umjesto njih ne izvode svoje životinje; također i zagrljeni homoseksualni parovi, koji na taj način sve nasrtljivije oglašavaju svoju „drukčijost“; zatim vidi se obilje inozemnog stanovništva, koje, u Zapadnoj Europi preplavljuje pogurene domoroce, a potječe s ostalih kontinenata, u kojima vlada glad i političko tlačenje, s posve drukčijim kulturama i religijama; na kraju, posvemašnji laicizam, relativizam i indiferentizam, koji se hrane glasovitim diptihom Rimskog Carstva, kad je bilo na vrhuncu, ali istodobno već nagnuto k neizbježnoj propasti i opustošenju: „*panem et circenses*“, ili, kome je draže, da se poslužim suvremenim rječnikom, „trošiti i uživati“ do iznemoglosti... umjesto napora i rada. Ti građani-jedinke, dakle „individualisti“, koji u boljem slučaju samuju, a u gorem se ubijaju, katkada u tome „potpomognuti“ (čak legalno), potpuno su nerazpoznatljivi: oni su puki potrošači kojima su internetske stranice tržište što se nudi od statističkih procjena njihovih želja. Upravo smo pokazali sliku praznine zapadnjačkoga društva, koje je ujedno i depresivno i nedoraslo. (25) Odatle do zauzdavanja „roda“ tek je jedan korak, a ta praznina omogućila je zapadnjačkim Mefistofelima, posebice američkim, da nametnu svoje nacрте pregradnje društva na pseudoznanstvenim i laicističkim, upravo đavolskim, osnovama. Da, tlo je pripremljeno za završni prevrat, revoluciju, koja se poklapa s „konačnom bitkom“ zabilježenom u Otkrivenju, revoluciju roda, koja jedinku, individuu, pretvara u „zombija“. To je cjeloviti, korjeniti i posvemašnji nihilizam, koji mrtvački zvoni nad čovječanstvom. To je odlučna bitka između tmina, koje su pomračile čovječanstvo privezano uz demone anarhističkog nihilizma, i svjetla, koje upravo Crkva nosi kao baklju, najčešće sličnu onoj maloj baklji Nade što ju je opjevao Charles Peguy, već je od tada jedno stoljeće, a koju nikakva bura ne može utrnuti. Jer naša vjera u Krista, koji je temelj naše nade, dakle naša vjera u uskrsnulog Isusa, Novog Čovjeka, Boga koji je postao čovjekom, jest upravo ta baklja koja rasvjetljuje živote i savjesti nas muškaraca i žena stvorenih „na sliku i sličnost Božju“. Crkva je svakako posljednja i jedina obrana naspram novom barbarstvu „roda“, prema kojem se čak i Atilini Huni, iz V. stoljeća, čine smiješnom prijetnjom. Eto, ti barbari, koje je u sumrak Carstva jedva postalog kršćanskim, papa sveti Leon I. uspio zaustaviti pred vratima Rima snagom uvjeravanja, znali su zaustaviti svoje zločinačko nadiranje. Može li tako biti i s našim suvremenim „doktorima Faustima“? Hoće li pristati da razvrgnu svoj đavolski ugovor s Protivnikom, koji im obećava jednako kao i našim prvim praroditeljima: „Bit ćete kao bogovi“? Da, Crkva je danas jedina brana novom barbarstvu, ali imajući u vidu poganske navade u postmodernom svijetu, koji je i naš, riječ Crkve treba da bude jasna, bistra, nedvosmislena i dovoljno snažna kako bi istrgnula vjernike iz onoga što ih odvraća od Krista i njegova nauka.

Ta jasnoća evanđeoske Riječi također je hitna jer proglašavati nedvosmisleno objavu i istinu o Bogu i čovjeku djelo je karitasa i ljubavi. Uostalom, zapadnjačke države su se

odlučile na udruživanje kako bi se izravno suprotstavile Bogu donoseći zakone koji razaraju Božju namisao o braku i obitelji. Tu je odlučna volja, s golemim novčanim, tehničkim i medijskim sredstvima, ne samo da se smrvi brak, nego u prvom redu da se razori cilj braka i promijeni narav obiteljske stanice. Koriste se i visoki prelati iz bogatih naroda kako bi unijeli preinake u kršćanski nauk i moral, koje se tiču braka, rastavljenih i ponovno vjenčanih te drugih neurednih stanja. Ti čuvari vjere trebali bi ipak ne gubiti iz vida da će polagati račune Bogu i da je temeljni problem, koji nastaje rasprnućem dvaju ciljeva braka, problem naravnog morala. Upravo su na naravnoj razini muško i žensko pozvani da se nerastavljivo ujedine, kako bi svjedočili ljubav, kako bi se međusobno podržavali u skladnom upotpunjavanju. Upravo je tu naravnu stvarnost Gospodin uzdigao na dostojanstvo sakramenta, a Crkva je mora braniti i štiti i pod cijenu smrti za Spas čovječanstva.

Definicija roda

Ako ideološku srž prevrata o rodu treba iskazati jednom rečenicom, onda bih rekao ovako: „*Za ideologiju o rodu, muškost i ženskost kroz upotpunljivost spolova, očinstvo i majčinstvo, dakle i porod, a očito i bračnost, a to znači ženidba između jednog čovjeka i jedne žene, i, dosljedno tome obitelj, s odgojnim zvanjem oca i majke, sve to nije ništa doli – vjetar, praznina... to ne postoji u sebi, jer sve su to samo društvene nadgradnje koje su se dograđivale tijekom stoljeća, posebice pod pritiskom religija, pa prema tome i judeo-kršćanstva, kako bi se jedinki spriječio pristup istinskoj slobodi i građanskoj jednakosti. Sve su to, dakle, nejednakosne ukalupljenosti, kojih se treba osloboditi (odatle prevratnički, revolucionarni postupak), i koje treba razgraditi i razoriti svim raspoloživim sredstvima: novčanim, političkim, kulturnjačkim (umjetnosti, mediji, govor, moda...), odgojnim i zakonodavnim.*“ (26). To pak znači, ali ne samo to, da osobnost nije primljena, ili, da ono što neku osobu čini „muškom“ ili „ženskom“ nije primljeno niti urođeno, nego je to nešto što je trajno u nadogradnji, a posljedica toga je da ne postoje različitosti spolova. Naglasimo da na podignutim zaštitama toga novoga roda, a tu spadaju vladajući mediji, plaćene umjetnosti po narudžbi, neke sveučilišne katedre, laboratoriji i uredi svakovrsnih istražitelja, te jednako tako i povorke i skupovi „Podemos“ u Madridu i „Uspravne noći“ u Parizu, združuju se dvije kohorte, feministička i LGBT, koje se slijevaju u jednu volju za antropološkom razgradnjom.

„Razgradnja“ roda jest razaranje

Razmotrimo primjer razgradnje koju iziskuje rod, ovaj put razgradnju govora. Prešli smo:

- od *supružnika* odnosno *muža* i *žene*, koji su jedini i koji su subjekt posvemašnjeg darivanja sebe za život, na *partnere*, brojne i privremene;
- od *materinstva* na *pravo* žene da slobodno raspolaže svojim tijelom;

- od *braka* između jednog muškarca i jedne žene kao postojeane ustanove na kulturološku proslavu *slobodne ljubavi*, bilo obospolne bilo jednospolne, bez ikakve obveze;
- od *jedne i jedincate* obitelji na *mnoštvo* obitelji, ili na obitelji u *svakakovim oblicima*;
- od *rađanja* na *oplodnju*...(28)

Iznenadujuće je uvidjeti da novogovor o rodu uvodi zamjenu riječi koje iskazuju opće stvarnosti, a koje je inače kršćanstvo uzvisilo. Tako su, na primjer, neki izrazi, koji se nalaze u Hvalospjevu ljubavi sv. Pavla (1 Kor, 13), potpuno izbrisani iz govora o rodu, a zbog toga sve više i više i iz pedagoškog i državnog govora. Radi se o riječima: dar, punina, služenje, zlo, zavist, radost, istina, nada, savršenstvo... Nasuprot njima, evo riječi i izraza koji nadiru iz ideologije o rodu; tvore svojevrsnu osnovu informatičkih činjenica, koja je usklađena s novim, posve neobičnim *jezičnim sadržajem* sociološko-znanstveničkog tipa. Navedimo ih nasumce: perspektiva roda, uloga roda, integracija i perspektiva roda, nasilje na temelju spola, analiza roda, srednji rod roda, diskriminacija na osnovi spola, stručnjaci za rod, spolne posebnosti, spolne ukalupljenosti... (29)

Rod je dakle uveden u navike i nastavlja svoj put „razgradnje“, to jest razaranja obitelji, a time i društva, u posvemašnjoj ravnodušnosti. Nužno je da se hitno osvijestimo kako bismo pristali pružiti otpor, bez obzira na cijenu koju bismo mogli platiti: od ismijavanja do odbacivanja na rub, od trpanja u zatvore do pogubljenja. Otrov je već toliko ubrizgan, kako na razini naroda tako i na razini međunarodnih ustanova, među kojima je najistaknutija i najutjecajnija UN (Ujedinjeni narodi), što ćemo odmah i pokazati.

Širenje ideologije o rodu na razini država i međunarodnih organizacija

- Na razini država

Ideologiju o rodu podržavaju, promiču i primjenjuju Svjetska zdravstvena organizacija, koja ovisi o Ujedinjenim narodima, i mnogobrojne nevladine organizacije (NO), posebice odgojne i zdravstvene ustanove, koje imaju svoja sjedišta u zapadnjačkim državama. Da bi se sagledalo do kolikog su antropološkog poremećaja doprle zapadnjačke države, evo dva znakovita primjera iz Francuske:

1. Zaklada Jerome Lejeune bez prestanka razotkriva, unatoč gotovo posvemašnjoj nezainteresiranosti, da pretporođajna dijagnostika pretpostavlja i pobačaj, a to znači ubojstvo 96% djece s nedostacima: to je rijeka krvi Nevine Dječice. (30)

2. Dana 22. ožujka 2016., prizivni sud u Bloisu osudio je jednu ženu, koja je preko interneta prodala svoje dvoje djece dvama parovima, na godinu dana zatvora uvjetno, ali ne zato što je svoju djecu smatrala prodajnom robom te ih i prodala, nego zato što je *nasamarila* parove kupce... (31)

Sve države koje odbijaju prihvatiti ideologiju o rodu odreda se kažnjava ili se na njih vrše jaki pritisci kako bi ih se prisililo da tu ideologiju ugrade u svoje razvojne programe, inače im prijete opasnost da im se uskrati novčana pomoć za njihov razvitak. Dakle, prisiljava ih se da prihvate ideologiju o rodu. Ta prava pravcata kolonizacija pogađa cijeli afrički kontinent, posebice podsaharsku Afriku, ali također i Aziju i Latinsku Ameriku. Mnoge od tamošnjih država prisiljene su osnovati ministarstva za „rod“. Kao posljedica toga pritiska, samo u Africi je petnaestak država već usvojilo politiku u „rodovskom“ smjeru u okviru različitih ministarstava (odgoj, žene, obitelji, mladost, zdravstvo, rad, razvitak, pa čak i kultura). (32) U tim slučajevima, rod se najčešće definira ovako, citirat ću jednu od tih definicija: „ukupnost postupaka i odnosa između muškog i ženskog koje nije odredila biologija, nego koji ovise o društvenom, kulturnom, političkom i gospodarskom okruženju“. Afričke države, i još općenitije države u razvitku, koje su sklone podržati homoseksualni val, na taj način se spremaju posve otvoriti vrata perspektivi roda u njegovu feminističkom poimanju, ne vodeći računa o tome da će iz ozakonjene homoseksualnosti uslijediti i to skretanje, budući da je to uključeno u ono što bi se moglo nazvati otrovni „slatkiš“.

- Na razini međunarodnih organizacija (33)

U međuvladinim i međunarodnim ustanovama, koje nadahnjuju zakonodavstvo i ponašanje raznih država, korištenje teorije o rodu znači prekid s govorom pravnih instrumenata, koje su inače te države bile prisiljavane usvajati prije 1990. Uzmimo za primjer OUN (Organizaciju ujedinjenih naroda). Sve do 1990., različiti pravni dokumenti su se odnosili na „muževe i žene“, na „supružnike“ odnosno na „muža“ i „ženu“, na „roditelje“, kad bi govorili o jednakosti svih ljudskih bića u dostojanstvu i pravima, ili o pitanjima vezanima uz obitelj, brak, odgoj djece. (34). Jednako tako, izričito govore o muškom i ženskom spolu kad obrađuju pitanje nediskriminacije. (35). Povelja OUN-a iz 1945. potvrđuje „jednaka prava muškaraca i žena“ (predgovor, 2). (36) Pravna pomagala OUN-a iz toga doba priznaju da su i *obitelji* (pojedinačno) naravna osnovica i temelj društva, (37) te da imaju pravo da ih štite društvo i država i da su utemeljene na braku slobodno sklopljenom između jednog muškarca i jedne žene. (38)

Zbrka se počela sprovoditi na četvrtoj Svjetskoj konferenciji o ženama u Pekingu (4.-15. rujna 1995.), obojanoj veoma naglašenim nastupom slavne feministice Hillary Clinton, tada *First Lady*, koja je zaprepašćujućim prećamom izrekla: „*Prava žena su prava muškaraca*“. (39) Usprkos osornom pritisku država, poput SAD-a i Francuske, Sveta Stolica nije oklijevala posve glasno iskazati svoje neslaganje s onim što je napisano u pripremnom dokumentu za Konferenciju, u kojemu su, na primjer, riječ „majka“ ili izraz „obitelj je osnovna stanica“ spomenuti tek u zagradama. Ideologija roda je tada napredovala djelomično zakrabiljena, pa nije izričito definirana u Radnoj platformi Pekinga. Zapravo, njezini promicatelji, najčešće zapadnjaci, koji su je kriomice uspjeli uključiti u dokument, vješto su je izbjegli definirati, tako da su mnogi bili skloni

tumačiti je u njezinu tradicionalnom gramatičkom značenju. Kako bilo da bilo, bolest je prihvaćena.

Nakon Konferencije u Pekingu, ono što se radilo prikriveno nastavilo se raditi sve javnije. Tijela OUN-a su se prihvatila definiranja „roda“. Te takozvane definicije ostajale su dugačke i neodređene; one se nezaustavljivo mijenjaju, ali i omogućuju tumačenje koje uključuje spolno usmjerenje i identitet roda. Definicija, inače „najrazvikanija“, jest ona koju daje OUN Žene, a tvrdi da se rod usklađuje s „društvenim atributima i okolnostima vezanim uz činjenicu biti muško ili žensko i uz odnose između žena i muškaraca, kao i odnose među ženama i odnose među muškarcima“, dodajući da su „ti atributi, okolnosti i odnosi specifični za određena stanja i razdoblja, i da su podložni promjenama“. OUN Žene vrši pritisak da „jednakost roda i prava žena“ budu uklopljeni u „svjetske“ sporazume, posebice u *Konvenciju protiv svih oblika diskriminacije prema ženama* (CEDAW). Uočimo da OUN Žene ne rabi u svome nacrtu izraz „međunarodni ugovori“, nego „svjetski ugovori“ kako bi iskazale volju da svim državama, bez iznimke, nametnu ideologiju roda. K tome, OUN Žene prigovara da dokument pod naslovom *Ciljevi tisućljetnog razvitka* (OMDS) zanemaruje neke bitne sastavnice ideologije roda, poput „zdravlja te spolnih i reproduktivnih prava“ (SDSR). Ti dokumenti sadrže ciljeve „univerzalne“ (ili „svjetske“) dostupnosti „potpune lepeze“ kontraceptivnih sredstava bez obzira na dob ili bračno stanje, na pobačaj „posve siguran“, na „cjelokupan spolni odgoj“ čisto „tehnički“... OUN Žene zaključuje: „Okvir razvitka nakon 2015. mora priznati da nedostatna kontrola tijela žena i djevojčica o njihovoj spolnosti znači golemu povredu njihovih prava.“

Diktatura kroz ideološku subverziju

Prema ideologiji o rodu, obitelj se pretvara u mjesto u kojem se pregovara o vlasti; ona više nije osnovna stanica društva, a još manje prostor ljubavi i zajedništva među osobama. Budući da je obitelj bila žarište nejednakosti, prema teoretičarima o rodu, treba izmijeniti odnose moći između muškaraca i žena, također i između dječaka i djevojčica počevši već u osnovnoj školi. Poznato je da su u brojnim zapadnjačkim državama ti ciljevi već ostvareni: tako u Francuskoj, „ABCD jednakosti“ jest program francuskog obrazovanja, što ga je bila predložila Najat Vallaud-Belkacem, tada ministrica za prava žena, kojemu je svrha bila borba protiv „seksizma i ustaljenih kalupa o rodu“. Program se pokusno poučavao od 2013. u gotovo šest stotina vrtića i osnovnih škola. Našavši se pred otporom koji je izazvala ta pedagoška inicijativa, Najat Vallaud-Belkacem je 25. studenoga 2014. preimenovana u ministricu Narodnog odgoja, pa je svoj „ABCD“ zamijenila djelom koje je – u glavnim crtama preuzelo njezin prethodni program. Borci za ideologiju o rodu nastoje provesti politiku kojoj je zadaća oslabiti ono što oni zovu „strukturama prisile“, a to znači sve političke, kulturne i religiozne snage, koje, po njima, pogoduju ukalupljenim rodnim ulogama za žene i muškarce, ograničavajući životni izbor žena i djevojčaka i obvezujući homoseksualce da prihvaćaju „heteroseksualne uloge“, koje oni inače odbijaju. Ovdje

se spajaju dvije otrovne pritoke, koje tvore rijeku nazvanu „rod“: feminizam te homoseksualne i transseksualne skupine LGBT.

U svojoj knjizi, koja bi trebala izići: *Religija, čas istine*, (40) mons. Roland Minnerath, dižonski nadbiskup, tvrdi sljedeće: „Modernost je stavila sve karte na čovjeka odvojena od Boga... Ali, ako je Bog stvorio svijet i bića, onda je u njih utisnuo raspored koji proistječe iz njegove mudrosti, raspored koji nam je shvatljiv.“ Drugim riječima, ideologija o rodu klije iz relativizma, prema kojemu je sve moguće i prihvatljivo. Benedikt XVI., (41) potom i papa Franjo (42) tvrde da se naša društva okreću prema *diktaturi relativizma*, koja ne priznaje ništa osim vlastito *ja* i njegove želje. Ta ideologija, koja je prožela društvo, zalijeće se i u Crkvu izvana, ali i iznutra. Umirovljeni čikaški nadbiskup, umro u travnju 2015., kardinal Francis George, izjavio je, 12. studenoga 2012., kako misli da će „on osobno umrijeti u svojoj postelji – što se doista i dogodilo – ali da bi se moglo dogoditi da njegov nasljednik umre u zatvoru, a onaj koji njega naslijedi da umre kao mučenik na javnom trgu, samo zato što je razotkrivao propadanje društva i svim snagama pokušavao strpljivo obnavljati civilizaciju, onako kako je Crkva često činila u povijesti čovječanstva“. (43) Postoje dakle skupine za pritisak, ili „lobiji“, koji nastoje nametnuti ideologiju o rodu i moralni relativizam. A budući da je ugrožena obitelj, ugroženo je i društvo, pa također i sama vjera. Doista, biskupi (to znači i prezbiteri, njihovi suradnici) pozvani su štiti svetost braka i obitelji. Ako zanemare svoje poslanje, naša budućnost pa i budućnost čovječanstva u velikoj je pogibli, jer vjera je trajno ugrožena na dva načina: bilo nastojanjem da se promijeni nepromjenjivi nauk, bilo davanjem lošeg primjera.

Prava borba za obitelj

U naše dane prisustvujemo otvorenom i nasilnom napadu „svjetovnog duha“ na „Duha Svetoga“. Objasniti ću. U prvim vremenima Crkve, na primjer u Rimu, znamo od sv. Pavla (Rim 1) da je kulturno stanje bilo dosta slično današnjem, s raširenošću preljuba, poligamije, homoseksualnosti, pobačaja... Kršćani toga doba nisu pristajali na popuštanje, nego su ostajali vjerni Evanđelju, iako je njihovo svjedočenje teklo suprotno od tijeka vladajuće struje. Zahvaljujući njihovu vjerodostojnom primjeru, postajali su kvasac u poganskom tijestu toga vremena, onako kako je govorio Isus, (44) i to tako dobro da se, malo-pomalo, događalo obraćenje cijelih naroda. Upravo je na taj način Europa postala kršćanska te je procvjetala civilizacija prožeta kršćanstvom, u kojemu je brak, posebice dostojanstvo žene, i obitelj, uz poštovanje djece od njihova začeca, učinilo sve to očitim. Naši preci u vjeri izabrali su dakle „Duha Svetoga“, a ne „svjetovnog duha“... ne obazirući se na to koliko će ih to koštati... a cijena je uključivala ismijavanje, društvenu diskriminaciju, pa i mučeništvo. Dakle, za vrijeme najnovijih sinoda o obitelji, 2014. i 2015., u društvenom i kulturnom stanju jako sličnom onome u starom Rimu, barem što se tiče Zapada (banaliziranje i ozakonjenje rastave uzajamnim pristankom, (45) pokusnih građanskih združenja, (46) kontracepcija i pobačaj, genetsko podešavanje oplodnje „in vitro“, koje uključuje i ubijanje neželjenih zametaka, legalizacija homoseksualnog „braka“ (47)...), napast nagodbe sa svjetovnim

duhom, koji danas prevladava, uzdignula se s pomoću stranputice jednog iskrivljenog teološko-pastoralnog opravdanja: prilagodbe crkvenog nauka stvarnostima suvremenog svijeta, ili, ako vam se više sviđa teološkiji jezik, prilagodbe crkvenog nauka posebnostima koje iziskuje pastoral. Pravo udivljenje za taj model, koje ipak nije potpuna novina (usp. zalutale teorije Hansa Kuenga...), razglašuje se s pomoću medija, koji mu se dive, uključujući i neke katoličke, a pridobilo je određeni broj biskupa do te mjere da je jedan od njih tu zamisao proglasio „vrelom objave“.

Zaključak

Kao uvod u ovaj zaključak, htio bih citirati izvadak iz *Pisma obiteljima* sv. Ivana Pavla II., od 2. veljače 1994. (48) Vidjet ćete da nije nimalo zastarjelo:

„Neka Krist, koji je isti 'jučer, danas i uvijek' (Hebr 13, 8), bude s nama dok prigibamo koljena pred Ocem od kojega dolazi svako očinstvo, svako materinstvo i svaka ljudska obitelj (usp. Ef 3, 14-15), i, s riječima one molitve koju je on uputio Ocu i koju nas je on osobno naučio, neka bi nam i ovaj put dao svjedočanstvo ljubavi s kojim nas je 'ljubio do kraja' (Iv 13,1)! Sa snagom njegove istine obraćam se čovjeku suvremeniku da shvati veličinu dobara kao što su brak, obitelj i život; odbijanjem da se poštuju te stvarnosti i nedostatkom uvažavanja najviših vrednota koje su temelj obitelji i ljudskog bića izazvana je velika opasnost. Neka bi nam Gospodin Isus sve to ponovio sa snagom i mudrošću križa, kako čovječanstvo ne bi podleglo napasti koju mu je namjestio 'otac laži' (Iv 8,44), a koja ga stalno navodi da hoda širokim i lagodnim putovima, prividno laganima i ugodnima, a zapravo ispunjenima klopama i opasnostima! O, da bi nam bilo dano uvijek slijediti onoga koji je 'Put, Istina i Život' (Iv 14, 6)!“

Sveti Ivan Pavao II. u više je navrata govorio: „Budućnost čovječanstva dolazi kroz obitelj“. Da, ako se odlučujuća bitka između Boga i kraljevstva Sotonina vodi oko braka i obitelji, trebamo biti svjesni koliko je hitno da se već sada postavimo usred te duhovne bitke o kojoj ovisi budućnost naših ljudskih društava, a znamo da je obitelj, utemeljena na braku iz ljubavi, monogamna, slobodna, vjerna i nerastavljiva, temeljna stanica društva. Naše kršćanske obitelji su poput mnogobrojnih voštanih stanica u saću, dakle krhke, koje stalno treba ojačavati; one su poput košnica u kojima je svatko pozvan da se nasiti medom Istine, a to znači spasonosnim riječima Gospodina Isusa i njegove Zaručnice, svete Crkve. U ovoj jubilarnoj godini milosrđa, potražimo utočište, po uzoru Marije, Majke Otkupiteljeve i naše Majke, u Srcu Isusovu, u njegovu Presvetom Srcu probodenom ljubavlju za nas – prije nego bude kasno.

Preveo Stjepan Bagarić

Bilješke

- 1) „Voce di Padre Pio“, ožujak 2008.
- 2) Susret s novinarima za vrijeme leta u Portugal. Usp. vat. internet stranicu. Po mome stajalištu, ti grijesi koje je počinila Crkva jedino su grijesi šutnje, nagodbenjaštvo i mlitavost nekih članova klerikata koji se straše svjedočiti istinu o braku i obitelji.
- 3) Svjetski susret obitelji, Manila, 16. siječnja 2015. Usp. vat. internet. stranicu.
- 4) Usp. Apostolsku postsinodalnu pobudnicu *Radost Ljubavi*, 19. ožujka 2016, br. 56. Usp. vat. internet stranicu.
- 5) Predgovor s, *Christ's new Homeland-Africa. Contribution to the Synod on the Family by African Pastors*, San Francisco 2015, str. 8.
- 6) *Dieu ou rien - entretien sur la foi*, Paris, Fayard, siječanj 2015. (*Bog ili ništa-razgovori o vjeri*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, svibanj 2016).
- 7) O pitanju „gender“ općenito, ta studija su puno poziva na značajne radove Marguerite A. Peteers. Ovdje, o njegovu nastanku, usp. Konferencija Marguerite A. Peteers, *La Perspective du genre: origines ideologiques lointaines d'une norme prioritaire de la gouvernance mondiale* na Kolokviju što ga je organizirao Petruss asbl povodom 20. obljetnice Međunarodne godine o obitelji - 24. svibnja 2014, Luxemburg, str. 4 i 5. Usp. također bibliografiju te autorice: *La mondialisation de la revolution culturelle occidentale, Dialogue Dynamics*, 2011. *Le gender, une norme mondiale?* Mame, 2013. *La nouvelle ethique mondiale: defis pour l'Eglise, Dialogue Dynamics*, 2016. *Le citoyen et la personne. Rebellion et reconciliation, Dialogue Dynamics*, 2014.
- 8) Usp. 1 Iv 3,8; 1 Iv 5, 19; Iv 8,44.
- 9) Dj 12, 7 i sl. ; gl. 16 do 19. Usp. Dan 12, 1; Mt 24, 21; Mk 13,19.
- 10) Post 1,27.
- 11) S manipulacijom ljudskoga genoma, transhumanizam...
- 12) Post 3,5: „I vi ćete biti kao bogovi, koji razlučuju dobro i zlo“.
- 13) Racionalistički filozofi, a onda i prevratnici proglašuju katoličku vjeru „srednjovjekovnim praznovjerjem“. To je bila glavna optužba kojom se za vrijeme Terora opravdavala smrtna kazna što su je izricali prevratnički sudovi protiv katolika optuženih zbog vjernosti svojoj vjeri.
- 14) Usp. Marguerite A. Peteers, *La vocation filiale de la femme: mondialisation et signes des temps*. Kolokvij: *La vocation de la femme dans l'Eglise-Curie Patriarcale Maronite-Bureau de la Pastorale de la Femme*. Ghazir-25. listopada 2014, str.3.
- 15) Usp. encikliku *Vjera i razum*, 14. rujna 1998, uvod. Usp. vat. internet.
- 16) Marguerite A. Peteers, *Traitement de termes tels que „gender“ et „sexe“ dans discours ordinaire et dans le contexte des documents onusiens*. Usporedni događaj u organizaciji trajnog promatrača pri Svetoj Stolici „Ustrajati na univerzalnosti ljudskih prava“, Geneve, Palais des Nations, 9. ožujka 2012, str.2-3.
- 17) To jest radiografija koja slijedi nakon stetoskopa: ona je omogućila uzbuđenim roditeljima da čuju kucaje srca njihova djeteta.
- 18) „Naravno Pravo“, ne u prirodnjačkom tumačenju poput onoga J.J. Rousseaua, nego u tumačenju koje je definirao sveti Toma Akvinski, kao pravo po volji Božjoj kako je shvaća čovjek.
- 19) ...iako je u jednoj rezoluciji od 3. srpnja 2002. Europski parlament preporučio državama članicama da legaliziraju pobačaj.
- 20) Feministice će preuzeti teoriju o nadčovjeku kako bi opravdale svoju teoriju o „muškoj“ vlasti.
- 21) Njegova družica, Simone de Beauvoir izrekla je jednoga dana rečenicu koja će postati uzrečica u feminističkim kružocima: „Ženom se ne rađa nego postaje“.
- 22) Usp. Marguerite A. Peteers, *La vocation filiale de la femme...* str. 4.
- 23) Isto.
- 24) Isto.
- 25) Usp. Gilles Lipovetsky, *L'ere du vide*, Paris, Gallimard, 1983; Tony Anatrella, *Non a la societe depressive*, Paris, Flammarion, 1997.
- 26) Usp. Marguerite A. Peteers, *La definition des nouveaux concepts de base pour le mariage et la famille*. Colokvij: *La famille et les defis actuels au Moyen-Orient-Centre mondial pour dialogue entre les civilisations „Liqaa“ -Rabweh-7-8 studenoga 2014*, str. 4.

- 27) LGBT: lezbijkee, homoseksualci, biseksualci i transseksualci.
- 28) Marguerite A. Peeters, *La definition des nouveaux concepts de base pour le mariage et la famille...* str. 4.
- 29) Isto... str. 4-5.
- 30) Usp. internet stranicu „Fondation Jerome Lejeune“. Na predstavljanju njegove knjige *Les premiers victimes du transhumanisme* (Paris, Ed. Pierre Guillaume de Roux, 2016). Jean-Marie Le Mene, predsjednik zaklade Jerome Lejeune je izjavio: „Zamašnjak je transhumanističke ideologije to što je uspjela reciklirati prezreni eugenizam – osuđen nakon nacionalsocijalizma – na prihvatljiviji eugenizam. Donesena je zapovijed da se unište hendikepirane osobe iz sućuti prema njima samima. Zar nije, 5. ožujka 2016., novinarka Anne Sinclair izjavila povodom trisomične dijagnoze da se radi o „zaštitnoj eugenici kako bi se izbjegle drame“? Politike su poklekale pred proizvođačima lijekova. S 96% djece kojima je dijagnosticirano tjelesno oštećenje i koja su zbog toga pobačena, naše je društvo ubilo jednu bolest koja to nije. To je nečuveni nered u povijesti medicine“ (Usp. *L'Homme Nouveau*, br. 1611 od 26. ožujka 2016, str. 4).
- 31) Usp. „Famillia Christiana“ br. 1994, 2-8 travnja 2016, str. 18.
- 32) Među tim državama spomenimo: Burkina Faso, Burundi, DR Kongo, Ekvatorijalna Gvineja, Kenija, Lesoto, Mauricijus, Ruanda, Južni Sudan, Tanzanija, Uganda, Zambija, Zimbabve...
- 33) Usp. Marguerite A. Peteers, *Tretmant de terms tels que „gender“ et „sexe“ et de formulations plus recentes telles que „orientations sexuelle“ dans les discours ordinaire*, srt. 3-6.
- 34) Tako Opća Deklaracija o pravima čovjeka (DUDH) iz 1948, čl. 16 i 26/3; Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima (CIDCP) iz 1966. čl. 23/3; Međunarodna konvencija o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (CIDESC) čl. 10/1; i Konvencija protiv svakog oblika diskriminacije protiv žena (CEDAW) iz 1979.
- 35) Usp. Npr. DUDH, čl.2; CIDCP, čl. 1, 4, 24/1; CIDSEC, čl. 2/2; CEDAW, predgovor čl. 1; CDE iz 1979, predgovor čl. 2.
- 36) Isti izraz se nalazi i u: DUDH; CIDCP; CIDESC; CEDAW i CDE.
- 37) DUDH, čl. 16/3, CIDCP, čl.23, CIDESC, čl. 10.
- 38) DUDH, čl. 16/1 i 2; CIDCP, čl. 23/3.
- 39) Podsjetimo na to da će Hillary Clinton bez sumnje biti kandidat Demokratske stranke na sljedećim američkim predsjedničkim izborima u studenome 2016. i da lako može biti izabrana...
- 40) Paris, Artege, 2016.
- 41) Naročito u homiliji na misi Pro eligendo Romano Pontifice, 18. travnja 2005. Usp. vat. internet.
- 42) Posebno u Govoru diplomatskom zboru 22. ožujka 2013. Usp. Vvt. internet.
- 43) Usp. Monde et Vie, br. 868 iz prosinca 2012.
- 44) Mt 13, 33.
- 45) U Francuskoj je jedna presuda Kasacijskog suda, od 17. prosinca 2015., zaključila da preljub nije više protivan moralu. U sporu između Patricka Devidjana i tjednika Point de Vue, kojega je narodni zastupnik tužio za nanošenje zla glasa jer je otkrio njegovu izvanbračnu vezu, Kasacijski sud je zaključio da „evolucija običaja kao i moralnih poimanja ne dopušta više da se prigovor zbog bračne nevjernosti smatra takvim da bi bio napad na čast ili ugled“. Ipak, usprkos zakonu od 11. srpnja 1975., koji skida kaznu s preljuba, bračna vjernost je ostala zapisana u francuskom Građanskom zakonu (čl.212).
- 46) U Francuskoj nazvan „građanski savez za solidarnost“, u Italiji „savez za građansko jedinstvo“.
- 47) Ovo je 13 europskih država (od kojih su 11 članice EU) koje priznaju homoseksualni brak: Nizozemska (od 2001), Belgija (2003), Španjolska (2005), Švedska (2009, s odredbom o obvezi Crkve da nađe pastora koji će voditi obred religioznog vjenčanja), Norveška (2009), Portugal (2010), Island (2010), Danska (2012), Francuska (2013), Velika Britanija (Engleska i Wales 2013, Škotska 2014), Finska (2014), Luxemburg i Irska (2015).
- 48) Usp. vat. internet.